

İNSAN HAKLARI GÜNDEMİ DERNEĞİ

MÜLTECİ GÖZLEM RAPORU

SEFERİHİSAR / İZMİR

OLAY TARİHİ: 09 ARALIK 2007

RAPOR TARİHİ: 11 ARALIK 2007

ANKARA

Güniz Sok. 38/8 06700 Kavaklıdere

Tel: 0(312) 468 06 10-11 Faks: 0(312) 468 06 13

E-mail: posta@rightsagenda.org www.rightsagenda.org

İZMİR

859 Sok. No:4/605 SÖĞÜTLÜ İşh. Ahmetağa Mah. 35250 Konak

Tel: 0(232) 489 55 28 Faks: 0(232) 489 70 39

DİYARBAKIR

Lise Cad. 1. Sok. Güneş Plaza, Kat:3/9

Tel: 0(412) 228 79 42 Faks: 0(412) 228 79 36

Mülteci Gözlem Raporu Seferihisar / İzmir	ihgd/m/01/2007	İnsan Hakları Gündemi Derneği www.rightsagenda.org
--	----------------	---

1.Özet

08 Aralık 2007, Cumartesi akşamı, İzmir'in Seferihisar ilçesinden yola çıkan ve yaklaşık 85 kişi oldukları iddia edilen sığınmacı/göçmen grubunu, Yunanistan'ın Sisam adasına götürdüğü sanılan tekne, kötü hava şartları nedeniyle, alabora olarak batmıştır¹. 9 Aralık sabahı, karaya vuran cesetler üzerine başlatılan arama kurtarma çalışmalarında, 46 kişinin cesedine ulaşılmış, 6 kişi ise kendi çabası ya da sahil güvenlik ve balıkçıların yardımıyla kurtulmuştur².

2.Heyet

İnsan Hakları Gündemi Derneği üyelerinden oluşan heyet, 11 Aralık 2007 tarihinde İzmir ili Seferihisar ilçesinde görüşmeler yaparak, incelemelerde bulunmuştur. Seferihisar Başsavcısı ve arama çalışmalarına devam eden sahil güvenlik çalışanları ile temaslarda bulunan heyet, olayın ardından başlatılan kurtarma çalışmalarının ilk aşamasına katılan balıkçılar ve bölgede olayları takip eden basın mensupları ile de görüşmeler yaparak bilgi toplamıştır.

3.Arkaplan

Her yıl, Ege Denizi yolu ile, Afrika ve Asya kökenli pek çok insan, Yunanistan, Bulgaristan ve İtalya başta olmak üzere, Avrupa Birliği üyesi ülkelere geçmeye çalışmakta ve tehlikelerle dolu bu yolculuklar sıklıkla ölümlerle sonuçlanabilmektedir. Basına yansıyan bilgilere göre sadece 2007 yılında Ege Denizi'nde meydana gelen kazalarda, 82 kişi ölmüş ve 102 kişi kaybolmuştur³. 2006 yılında, bu bölgede 20 kişinin öldüğü, 53 kişinin ise kaybolduğu gözönüne alınırsa, sayılardaki bu artış korkutucudur. Halen, Afrika, Asya ve Ortadoğu'da devam eden çatışmalar nedeniyle yüzbinlerce insan evlerinden ayrılmakta ve güvenli bir ülkeye ulaşmaya çalışmaktadır. Dolayısıyla, önümüzdeki dönemlerde, Türkiye'den AB üyesi ülkelere geçmeye çalışanların sayısında ve maalesef buna bağlı olarak meydana gelecek olaylarda önemli bir artış olacağı açıktır.

Türkiye'den Yunanistan'a geçmeye çalışan sığınmacılar, iki ana güzergahı tercih etmektedir⁴; Türkiye-Yunanistan karasınırı ve Ege Denizi.

İzmir ve sahil şeridi, Yunanistan'ın Ege Denizi'nde bulunan adalarına sadece birkaç deniz mili uzaklıktadır. Özellikle kış aylarında Türkiye'den Yunanistan'a deniz yolu ile geçmeye çalışan sığınmacılar/göçmenler Kuşadası, Seferihisar, Çeşme ve Karaburun sahillerinden başlayan ve 1-2 saatlik mesafedeki Yunan adalarını hedefleyen rotaları kullanmaktadırlar. Kazanın yaşandığı Seferihisar ilçesi de, sığınmacıların ulaşmaya çalıştıkları Yunanistan'ın Sisam (Samos) adasına yaklaşık 15 deniz mili uzaklıktadır.

1 Sahil Güvenlik Komutanlığı'nın 10.12.2007 tarih ve 37 no'lu basın açıklaması;
<http://www.sgk.tsk.mil.tr/Basin/2007-BASIN/aciklama/10.12.2007/29-30.03.2007.htm>

2 12.12.2007 tarihine kadar açıklanmış resmi sayılardır.

3 Avrupa Birliği sınırlarında meydana gelen olayları takip eden fortresseurope.blogspot.com sitesi, 1994 yılından bugüne (10.12.2007 tarihine kadar), Ege Denizinde 410 kişinin öldüğünü, 402 kişinin ise kaybolduğunu kaydetmektedir.
<http://fortresseurope.blogspot.com/2006/01/i-numeri-dellegeo-anno-per-anno.html>

4 "The truth may be bitter, but it must be told " The Situation of Refugees in the Aegean and the Practices of the Greek Coast Guard, PRO ASYL, 10/2007
http://www.lathra.gr/images/stories/GR_Doku_291007_Web.pdf

Güvenlik güçlerinden gizlenmeyi sağlayan kötü hava şartları, aynı zamanda bu yolculukların birer faciaya yol açmasına da sebep olabilmektedir.

4.Görüşmeler

4.1. Cumhuriyet Başsavcısı

Yapılan görüşmede, olayın ardından başlatılan kurtarma çalışmalarının ilk gününde çıkarılan ceset sayısının 42, ikinci gün çıkarılan ceset sayısının ise 4 olduğunu belirten Seferihisar Cumhuriyet Başsavcısı Mehmet Şahin, heyetimize, 6 kişinin sağ olarak kurtarıldığını, bunlardan üçünün Yeşilyurt Atatürk Eğitim Hastanesi'nde tedavi gördüğünü, böylece toplam 52 kişiye ulaşıldığını aktarmış ve cesetlerin üzerinden herhangi bir kimlik belgesinin çıkmadığını belirtmiştir.

Cesetlerden ikisinin kadın, diğerlerinin erkek olduğu, kadınlardan bir tanesinin 15-16 yaşlarında, diğerinin 20-25 yaşlarında, erkeklerin ise 20-40 yaş arasında olduğu, gençlerin çoğunlukta bulunduğu Başsavcı tarafından ifade etmiştir.

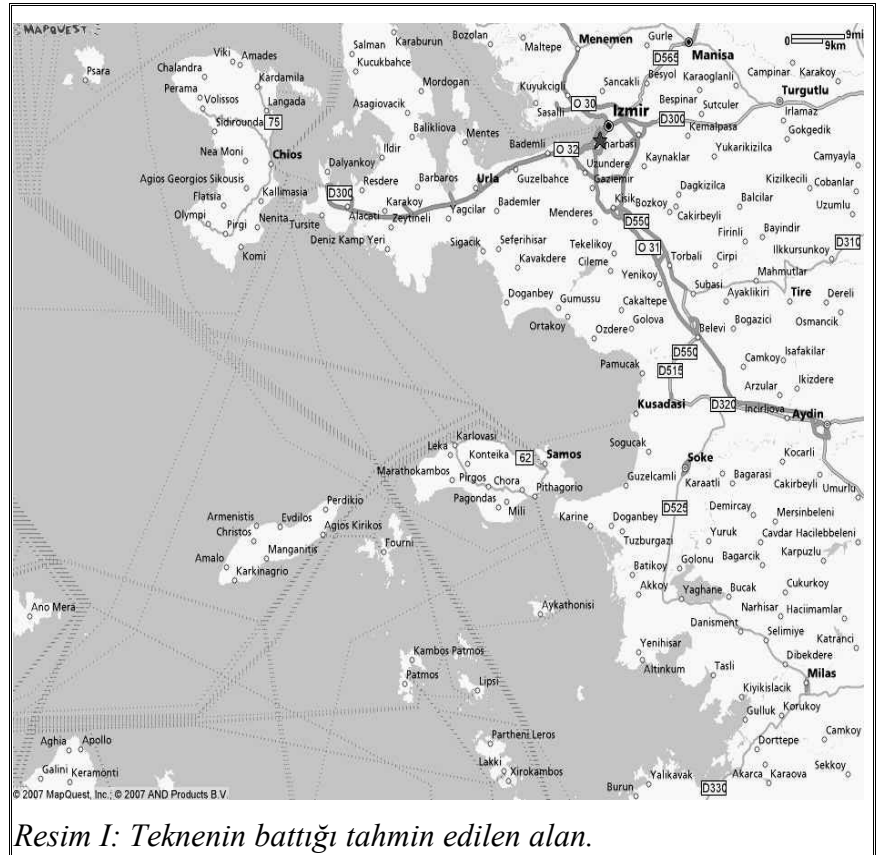
Cesetlerin İzmir Adli Tıp Morguna gönderildiği, orada kimlik belirleme ve bekleme ile ilgili yasal prosedürler tamamlandıktan sonra, Belediye tarafından kimsesizler mezarlığına gömülecekleri bilgisi verilmiştir.

Başsavcı, yakalanan kişilerin genellikle kendilerinin Filistinli olduğunu söylediklerini ancak çoğu kez bunun sığınma amaçlı olarak söylendiğini, gerçekte Afrika kökenli kişiler olduğunu dile getirmiştir. Aynı bilgiler, kurtarma çalışmalarında görev alan Sahil Güvenlik görevlileri ve balıkçılar tarafından da verilmiştir.

İlk aşamalarına balıkçı teknelerinin de katıldığı arama kurtarma çalışmalarının sahil güvenlik, sivil savunma ekipleri ve bu ekiplerin botları ve bir adet helikopter aracılığıyla 72 saat süreyle (12 Aralık 2007 sabahına kadar) sürdürüleceği belirtilmiştir.

Başsavcı, bu tür olayların daha önce de yaşandığını, ancak ilk kez bu kadar büyük bir faciayla karşılaşıldığını vurgulamıştır. Önceki olaylarda ve kontrollerde yakalanan bazı sığınmacıların üzerinden, Kuşadası, Aydın ve Hatay'dan verilen iskan belgelerinin çıktığına dikkat çekilmiştir.

Başsavcı, kısa vadede sorunun çözümü için, Birleşmiş Milletler'in üzerine düşen görevi yapmasını, bu bölgelerde mülteci barınma merkezlerinin kurulmasını ve iade mekanizması

Resim 1: Teknenin battığı tahmin edilen alan.

için BM'nin maddi kaynak aktarmasını önermiş, uzun dönemde ise; temelde zengin ülkelerin, yoksul ülkelere yardım etmesi ve oradaki insanların yaşam düzeyinin yükseltilmesinin sorunun çözümünü sağlayacağını belirtmiştir.

4.2.Sivil savunma görevlileri ve balıkçılar:

Sahil güvenlik yetkililerinin çağrısı ile kurtarma çalışmalarına katılan balıkçı E.K. ilk gün, sabah saat 08:00 sıralarında, denizden 28 adet ceset topladığını, bu cesetlerin kumluk kıyılarda bulunduğunu, öğleden sonra ise sahil güvenlik ekipleriyle kayalık bölgelerden çok sayıda ceset çıkardığını, altı kişinin de sağ olarak kurtarıldığını söylemiştir.

Çıkarılan cesetlerin, Seferihisar Akkum mevki ile Killik Burnu arasındaki 3 km'lik alandan toplandığını, ayrıca ilk 17 kişinin cesedinin kıyıda 200 mt. açıktan alındığını belirtmiştir.

Resim II: Heyet üyeleri; Selvet Çetin, Orçun Ulusoy, Nalan Erkem, Pırıl Erçoban

Çıkarılan cesetlerin tümünde can yeleği bulunduğunu ve bu can yeleklerinden birinde "Haluk" yazdığını, bir başkasında ise Yunanca bir isim olduğunu söylemiş, bazı cesetlerde ise can simidi olarak kullanılan araba iç-lastiği bulunduğunu ifade etmiştir.

Balıkçı E.K., kumluk bölgede bulunan cesetlerde ilk bakışta darbe izine rastlamadıklarını, yalnızca boğulmaya bağlı ölüm olarak görüldüğünü, **oysa** kayaların içinden çıkarılan çok sayıda cesedin vücutlarının bir kısmının kayalara çarpmaktan dolayı parçalanmış olduğunu belirtmiştir.

Olay gecesi denizin çok fırtınalı olduğunu belirten E.K.ve diğer balıkçılar, dalga yüksekliğinin zaman zaman 5-6 metreyi aştığını, bu nedenle cesetlerin kayalara çarparak parçalanmış olduğunu tahmin ettiklerini, bu yüzden çok sayıda ölümün gerçekleştiğini dile getirmişlerdir. Balıkçılar, sağ kurtulan kişilerin, dalgaların kayalıklara değil kumsallara doğru sürüklediği kişiler olabileceğini de sözlerine eklemişlerdir.

Balıkçılar ayrıca denizden 46 ceset çıkarıldığına tanıklık etmişler, bunlardan birinin 15-16, diğerinin ise 20-25 yaşlarındaki kadınlar olduğunu ve bulunan cesetlerin, ikisi dışında, tümünün koyu renk tenli, genellikle 20-25 yaş grubundan ve büyük olasılıkla Afrika kökenli kişilere ait olabileceğini iddia etmişlerdir..

Balıkçılar, sağ kurtulanların, kendilerine, batan teknenin yaklaşık 12-15 metre boyunda ve içinde 75-85 arası insan olduğunu, tekne battıktan sonra ise 10 saat denizde dalgalarla boğuştuklarını söylediklerini belirtmişlerdir.

Mülteci Gözlem Raporu Seferihisar / İzmir	ihgd/m/01/2007	İnsan Hakları Gündemi Derneği www.rightsagenda.org
--	----------------	---

Hem balıkçılar hem de sahil güvenlik çalışanları, bu tür olayların daha çok kış aylarında yaşandığını, dalgalı havalardan, küçük teknelerin sahil güvenlik radarlarına yakalanmaması nedeniyle tercih edildiğini belirtmişlerdir.

Balıkçılar tarafından, sığınmacıları taşıyan teknelerin, Kuşadası Güzelçamlı Beldesi, Çeşme, Alaçatı, Seferihisar Doğanbeyli Körfezi ve Karaburun sahillerini tercih ettikleri belirtilmiştir.

Balıkçılar, son bir yıl içerisinde, Seferihisar'da dört kez büyük sığınmacı/göçmen grupların yakalandığını, bu olayların basına yansıdığını ancak daha küçük grupların da sık sık yakalandıklarını ve Jandarmanın ilçeye gelen yollarda devamlı denetim yaptığını belirtmektedirler.

Geçen yıl bu aylarda E.D. isimli balıkçı, kendi teknesiyle Killik Burnu yakınlarında 21.00-02.00 saatleri arasında denizde insanlar gördüğünü, Sahil Güvenliğe Sahil Güvenlik yetkililerine haber verdiğini ve 10 kişiyi kişinin sağ olarak kurtardığını kurtarıldığını ancak 6 kişinin cesedine ulaştığını belirtmiştir.

Yine 2007'nin Ocak ayında, Killik mevkiinde "Gülistan" isimli tekneyi batmak üzere iken gören balıkçılar, teknedekilerin tümünü sağ olarak kurtardıklarını, 12 metrelik teknede, ikisi mürettebat olmak üzere, toplam 87 kişinin bulunduğunu, daha sonra, sığınmacıların büyük kısmının Somali'li olduğunu öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Görüşülen bir başka balıkçı ise, bir ay kadar önce, Çeşme açıklarında denizden 10 kişiyi sağ olarak kurtardığını ve üç kişinin de cesedine ulaştığını, tümünü Sahil Güvenlik yetkililerine teslim ettiğini belirtmiştir.

Balıkçılar, bir ay kadar önce Sığacık'tan çıkan bir teknenin Urla ilçesi Zeytineli köyü açıklarında battığını ve denizden 16 ceset çıkarıldığını ifade etmişlerdir.⁵

Bir sahil güvenlik görevlisi, önceki olaylarda yakalanan kaçakların bir kısmının iyi eğitilmiş olduğunu, özellikle Eritreli'lerin eğitilmiş ve iyi derecede İngilizce bilen kişiler olduğunu vurgulamıştır.

Yine bir sahil güvenlik görevlisi, bazı kişilerin kaçmaya çalışırken yakalandıkları veya sağ kurtarıldıkları halde sonradan kaçmayı yine denediklerini belirtmiştir. Görevli, bir kadın sığınmacının, üç farklı olayda, Yunanistan'a geçmeye çalışırken yakalandığını aktarmıştır.

Çözüm önerileri olarak; karayollarında ve denizde kontrollerin sıklaştırılması, Sahil Güvenlik ekiplerinin teknik donanımının güçlendirilmesi, BM'in üzerine düşen görevleri yapması, bu insanlara barınacak yer sağlanması, sınır kontrollerinin artırılması ve kalıcı çözüm için yoksul ülkelere yardım edilmesi dile getirilmiştir.

5 <http://www.kuna.net.kw/NewsAgenciesPublicSite/ArticleDetails.aspx?id=1845324&Language=en>

Mülteci Gözlem Raporu Seferihisar / İzmir	ihgd/m/01/2007	İnsan Hakları Gündemi Derneği www.rightsagenda.org
--	----------------	---

5.Öneriler

Öneriler

- Ege Denizinde, uluslararası insan kaçakçılığının önlenmesi için, yetkililerin her türlü hukuki ve yasal önlemleri ivedilikle alması gerekmektedir.
- Hükümet biran önce Ulusal Eylem Planı çerçevesinde taahhüt etmiş olduğu İltica Yasasını çıkarmalı, mültecilerle ilgili mevzuatı uluslararası standartlara uygun hale getirmeli ve sığınma hakkını anayasal bir hak olarak tanımlamalıdır.
- Türkiye iltica prosedürüne ulaşımdaki hukuki ve fiili engelleri kaldırmalı ve uluslararası standartlara uygun olarak bu insanların temel haklarını güvence altına almalıdır.
- Sığınmacı ve göçmenlerin sağlık, beslenme ve barınma hakları başta olmak üzere temel insani ihtiyaçlarının karşılanması ve can güvenliklerinin sağlanması için yetkili yerel ve ulusal makamların gerekli düzenlemeleri yapmaları zorunludur.
- Avrupa Birliği ve Birleşmiş Milletler, mülteci, sığınmacı ve göçmenler konusunda üzerine düşen sorumlulukları yerine getirmek durumundadır.